

Kancelář ministryně obrany

Ministerstvo obrany, Tychonova 1, Praha 6 – Hradčany, PSČ 160 01, datová schránka hjyaaavk

Praha 31. srpna 2023
Čj. MO 636954/2023-8694
Sp. zn. SpMO 50518/2023-8694

Poskytnutí informací podle § 14 odst. 5 písm. d) zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění zákona č. 61/2006 Sb.

Ministerstvo obrany obdrželo dne 4. srpna 2023 žádost o poskytnutí informací.

K dotazům sdělujeme:

1. V jaké výši by podle současné vnitřní legislativy Ministerstva obrany byla poskytována náhrada zvýšených životních nákladů (NZŽN) vojákovi v hodnosti podplukovník, který ke služebnímu tarifu pobírá maximální možný výkonnostní příplatek ve výši 15 % vyslanému na běžnou nevedoucí pozici na systemizované místo v rámci zahraničního pracoviště bez doprovodu rodiny do Polské republiky, a to v době, kdy by byl ze zahraničního pracoviště odvelen na šest měsíců k působení v zahraniční operaci v jiné zemi (např. v Iráku nebo v Mali), a v zemi, s níž je pobírání NZŽN spojeno, by se po tuto dobu vůbec nenacházel? Jaká by byla nominální výše NZŽN v témže případě v období 01. 08. 2017 – 31. 07. 2018?

Dle vstupních (nereálných) podmínek formulovaných v dotazu by v současné době náležela náhrada zvýšených životních nákladů (dále jen „NZŽN“) v měsíční výši 5 763,46 EUR, v období od 1. srpna 2017 do 31. července 2018 pak ve výši od 2 570, 92 EUR do 2 828,61 EUR měsíčně v závislosti na valorizaci služebních tarifů, změně výše procentního základu a úpravě přepočítací relace.

*2. V (předchozí) odpovědi (ministerstva) se uvádí, že i během působení v zahraniční operaci je voják z povolání povinen hradit služby a energie spojené s pronajatým domem nebo bytem v zahraničí, jeho rodinným příslušníkům – doprovázejícím osobám stále vznikají zvýšené náklady na pobyt v zahraničí. Náklady na pronájem bytu nebo domu hradí v plné výši stát. Pokud voják byt nepoužívá, nemůže spotřebovávat energie ani mít v souvislosti s pronajatým bytem jiné náklady. Žádám o důkladné odůvodnění měsíční výše poskytované NZŽN vojákovi, který není na zahraniční pracoviště vyslán spolu s rodinou. Vznik jakých konkrétních nákladů takovému vojákovi v době, kdy se v zemi vyslání nenachází, Ministerstvo obrany předpokládá a v jaké výši? Žádám o poskytnutí konkrétního přehledu **zvýšených nákladů** a odůvodnění jejich předpokládané výše (na mysli mám pouze zvýšené náklady v souvislosti s vysláním do zahraničí, nikoli náklady běžné, které by vojákovi vznikaly během služby v České republice).*

3. Jak předpoklad výše zvýšených nákladů v hypotetickém případě uvedeném v předchozím bodě koreluje s měsíční nominální výší poskytované NZŽN (viz odpověď na dotaz č. 1)?

Dne 13. 7. 2023 byla žadateli poskytnuta informace čj. MO 536420/2023-8694, v níž bylo uvedeno, že NZŽN poskytuje Ministerstvo obrany svým zaměstnancům, kteří mají stanovené pravidelné místo výkonu práce nebo služby v zahraničí, a že jde o **paušální náhradu výdajů**, které zaměstnanci vznikají v důsledku požadavku vedoucího zaměstnance, představeného nebo

služebního orgánu na dlouhodobý, ale časově omezený výkon služby nebo práce v zahraničí. **Zejména** jde o kompenzaci výdajů na provoz (zpravidla druhé, paralelní) domácnosti, stravování, dopravu. Zaměstnanec tak nemá povinnost dokladovat ministerstvu, jaké konkrétní výdaje, v jaké výši a kdy mu vznikly.

Lze připustit, že vojákovi z povolání vyslanému k výkonu služby do zahraniční operace se životní náklady v zemi pravidelného pracoviště sníží, nelze však akceptovat názor, že takovému vojákovi nevznikají výdaje žádné. Pronajatý dům nebo byt není možné odpojit od elektrické energie, v zimním období je nezbytné jej minimálně temperovat. Zaměstnanec i nadále hradí paušální poplatky spojené s provozem domu nebo bytu [pojistné, svoz odpadu, paušální náklady (zálohy) na připojení energií a služeb, apod.]. Např. v USA je nezbytné pořízení osobního automobilu z vlastních prostředků zaměstnance, kupní cena je zpravidla rozložena formou splátek do delšího časového období. Za podstatné považuji to, že podle § 79 odst. 3 zákona č. 221/1999 Sb. může služební orgán při stanovení procentního základu pro určení výše NZŽN přihlídnout **pouze k vojenské hodnosti**. Služební orgán tak není oprávněn zohlednit jiné skutečnosti, ve vztahu k dotazu žadatele tedy ani případné vyslání vojáka z povolání k výkonu služby do zahraniční operace.

4. Provedly kontrolní a auditní orgány Ministerstva obrany v době od roku 2015 kontrolu způsobu poskytování NZŽN v rezortu Ministerstva obrany, zejména ohledně způsobu, jakým je v konkrétních případech stanovována její výše, dodržování rovného přístupu k vojákům a konečně přiměřenosti výše poskytované NZŽN, vyjdeme-li z předpokladu, že má sloužit výhradně a pouze jako náhrada zvýšených nákladů?

Odbor interního auditu a inspekce Ministerstva obrany v období od roku 2015 neprovedl žádnou kontrolu týkající se poskytování náhrady zvýšených životních nákladů v rezortu Ministerstva obrany.

Finanční služba AČR v součinnosti s Ředitelstvím zahraničních aktivit pravidelně realizuje u zahraničních pracovišť finanční kontroly dle ustanovení zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Kontroly jsou prováděny periodicky v souvislosti s rotací finančních orgánů na jednotlivých zahraničních pracovištích s tím, že se jedná o kontroly následné a zaměřené do všech oblastí ekonomické služby, nejen správnosti přiznávání a poskytování NZŽN.

Obecně lze uvést, že NZŽN je zaměstnancům s trvalým místem výkonu služby nebo práce na zahraničních pracovištích poskytována ve smyslu ustanovení § 3 nařízení vlády č. 62/1994 Sb., o poskytování náhrad některých výdajů zaměstnancům rozpočtových a příspěvkových organizací s pravidelným pracovištěm v zahraničí, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „NV“), a u VZP dle ustanovení § 79 odst. 3 zákona č. 221/1999, o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů. V návaznosti na ustanovení § 3 odst. 1 a 2 NV a v souladu s čl. 10 RMO č. 15/2020 Věstníku, o zahraničních pracovištích v Ministerstvu obrany, stanovuje ministr/ministryně obrany na návrh státního tajemníka (gestor problematiky) přepočítací relaci v působnosti MO a procentní základ pro určení měsíční výše NZŽN. Náleží-li vyslanému zaměstnanci NZŽN podle § 3 odst. 3 NV, NZŽN určená součinem stanoveného platu/služebního platu, přepočítací relace a procentního základu se zvyšuje o 15 % veliteli zahraničního pracoviště, jehož manželka/manžel pečuje o dítě do 18 let nebo o 10 % ostatním zaměstnancům. Z toho vyplývá, že výše se u každého zaměstnance stanovuje zvlášť, přičemž u vojáků z povolání je to v závislosti na hodnosti. Při kontrole výdajů souvisejících s poskytováním NZŽN je prověřováno, zda tyto náhrady jsou co do rozsahu a výše poskytovány v souladu s výše uvedenými právními a vnitřními předpisy.

Konkrétně lze uvést, že od roku 2015 bylo provedeno celkem 17 kontrol u 6 zahraničních pracovišť. Až na jeden kontrolovaný subjekt, u kterého bylo zjištěno nesprávné vyplácení NZŽN, přičemž přeplatek byl následně vrácen do státního rozpočtu, byly NZŽN vypláceny v souladu s právními i vnitřními předpisy.

5. Je s problematikou souběžného pobírání NZŽN a příplatku za službu v zahraničí seznámena ministryně obrany? Učinila v rezortu Ministerstva obrany nějaká opatření k tomu, aby v této souvislosti docházelo pouze k efektivnímu a účelnému vynakládání veřejných prostředků?

Ministryně obrany určuje podle § 68b odst. 5 zákona č. 221/1999 Sb. výši příplatku za službu v zahraničí, stejně tak podle § 79 odst. 3 zákona č. 221/1999 Sb. procentní základ pro určení výše NZŽN. Vzhledem ke skutečnosti, že odbor interního auditu a inspekce Ministerstva obrany neprovedl žádnou kontrolu (viz odpověď č. 4), nebyla cestou OIAI MO poskytnuta ministrowi/ministryni obrany žádná informace ve věci souběžného pobírání NZŽN a příplatku za službu, ani navržena žádná opatření.

6. Zabýval se poskytováním NZŽN v rezortu Ministerstva obrany v době od roku 2015 Nejvyšší kontrolní úřad?

Nejvyšší kontrolní úřad (NKÚ) provedl (provádí) u kontrolované osoby Ministerstvo obrany za období od 1. ledna 2016 do 31. srpna 2023 celkem 17 kontrolních akcí. V rámci těchto kontrolních akcí nebylo od roku 2016 předmětem ani cílem žádné akce prověření NZŽN vyplácených vojákovi, a tudíž tato oblast nebyla a není u kontrolované osoby MO ze strany NKÚ kontrolována. NKÚ se v rezortu Ministerstva obrany od roku 2015 nezabýval problematikou poskytování NZŽN.

7. Kolik žádostí o poskytnutí informací podle zákona č. 106/1999 Sb. rezort Ministerstva obrany doposud obdržel v letošním roce? Na kolik z nich poskytl žadatelům odpověď? Byly všechny poskytnuté informace zveřejněny v souladu se zákonem na úřední desce? Jak dlouhé je období mezi poskytnutím odpovědi žadateli a zveřejněním informace na úřední desce? Bylo rozhodnuto o nezveřejnění některých poskytnutých informací na úřední desce?

Od 1. 1. 2023 do 4. 8. 2023 obdrželo Ministerstvo obrany 184 žádostí, včetně té žadatelovy. Do 4. 8. 2023 ministerstvo odpovědělo na 170 žádostí. Všechny poskytnuté informace nebyly zveřejněny. Ministerstvo nezveřejňuje poskytnuté informace zejména v případech, kdy z podstaty informace samé nemůže být zveřejněná informace využitelná pro další žadatele. Typickým příkladem jsou žádosti o dokumenty ze správních spisů ve správních řízeních, jichž je žadatel sám účastníkem. Standardně jsou poskytnuté informace zveřejňovány v zákonem stanovené lhůtě, která činí 15 dnů od poskytnutí informací.